

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De modo colendi Deum per vitam sancta[m]. Cap. XXXII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

qui poculum frigide solidum dat propter Deum, regni
calorum hereditatem adibit: qui omnia fecerit pro-
pter Deum, considera quantum habebit compen-
sationem: Qui & propter Deum ingredi, &
propter Deum intueri possumus. At quomodo in-
tueri & ingredi propter Deum licet: quando non
a. improbitatem curris: quando non in alienam
pulchritudinem nimis inquiris: quando mulie-
rem occurrentem videns, refrans oculos, & timore
Dei propter Deum, munit aspectum: quando non pre-
ciosis vestibus & delicatis, sed hijs que tegere non satis
possunt induimur. Sed & ad imos vsque calceos demit-
tere hunc morem licet. Eousque enim molitrii lux-
usq; delapsi sunt homines: vt & calceos exornent. &
omni ex parte, aequè ac faciem suam alij componunt,
variare soleant, quod anime impure ac deprauata fi-
num est. Quamquam enim perexiguus hoc esse videat-
ur, tamen tum in viris, tum in feminis magnum per-
dita mentis argumentum & significatio est. Licet er-
go & calceis ipsis propter Deum uti, cum omnino usum
querimus: & hunc vtendorum calceorum finem ha-
buerimus. In gressu enim & amictu nos Deum gloria
afficere posse, cognosce ex eo quod Sapiens quidam olim
dixit: Vestitus viri, & risu oris, & incessu pedum,
indicant hominem. Quando enim honestè restit, gra-
uitatis pleni, & multam in omni re gerenda mode-
stiam adhibentes, in aspectum hominum prodimus: qui
infidelis, qui intemperans, qui turbulentus est vir; is
quamquam subtilis, atque inconsideratus fuerit, tamen
primo quoque occursum in aliquem eius generis hominem
intuens, omni illum honore ac admiratione prosequen-
tur. Si uxorem duxerimus, propter Deum hoc facia-
mus: non vt facultates maiores acquiramus, sed vt
temperanter viuamus: animus nobilitatem, non pecu-
niarum abundantiam inquiramus: non maiorum
splendorem, sed morum virtutem persequamur & mo-
destiam, vitam sociam, non lenocinorum comitem capia-
mus. Ceterum quid opus est omnia commemorare? Li-
cet vobis ex his que dicta sunt, singula que sunt aut
geruntur, percurrere, & omnia propter Deum facere.
Et quemadmodum mercatores nauigantes Maria, &
ad ciuitates appellentes, non prius abeunt à portu, &
in foros conscendunt, priusquam intelligunt aliquod
lucrum esse in mercimonijs: sic nec tu quicquam fa-
cias, nec dicas, nisi lucrum aliquod habeas secundum
Deum. Ne dicas autem, neminem posse omnia propter
Deum facere, quando enim calceamenta, casaries, vesti-
tus, incessus, aspectus, verba, confessus, exitus, facies,
laudationes, vituperationes, commendationes, amici-
tia, inimicitie, possunt propter Deum fieri: quid re-
stat, si voluerimus, quod non poterimus propter Deum
facere? Quid carceris custodibus deterius esse potest?
Nōne hæc vita omnium nequissima esse videtur? Li-
cet tamen ei qui velit, inde lucrum reportare, quando
vinctis parcat, quando iniuste in carcerem coniectis
commodat, & in alienis calamitatibus commodatur:
quando communis proponitur omnibus afflictis portus.
Ita custos carceris Pauli seruabatur. Ex quo satis li-
quet, quod ex omnibus rebus, si voluerimus lucrum
facere poterimus. Qualem ergo excusationem habebi-

Ecccl. 19.
27.

mus nos, qui dicimus ex omnibus rebus lucrifacere, &
omnia propter Deum nos facere non posse, cum inue-
niamus etiam qui è cade lucrum fecerunt, vt fecerunt.
Si animum aduenter voluerimus, siue emendum, siue
vendendum sit, per omnem vitam spiritualem hanc
mercaturam faciemus: Vt si tolerabili pretio, nihil
amplius requiramus: si difficultatem annonæ in qua-
quam obseruemus. & cum egentibus diuendamus. Ma-
ledictus enim, inquit ille, qui rei frumentaria caritatem
auget. Sed quid oportet singula percensere? Vno exem-
plo omnia colligenda fuerunt. Quemadmodum enim
edificatores cum murum extructuri sunt, amussim ab
angulo ad angulum ducunt, atque ita murum per-
tinent, vt minime inaequalis eius ora existat; sic & nos,
pro amussi verbum hoc adhibeamus, quod apud Aposto-
lum est: Siue editis, siue bibitis, seu quid aliud facitis,
omnia ad gloriam Dei facite. Siue ergo precemur, siue
ieiunemus, siue accusemus, siue condonemus, siue laude-
mus, siue vituperemus, siue ingrediamur, siue exeamus:
siue vendamus, siue emamus, siue taceamus, siue dispute-
mus, siue aliud quid faciamus: omnia ad gloriam Dei
faciamus. Et si quid ad gloriam Dei non pertinet, illud
neque factio, neque dictio à nobis vsurpetur. Sed pro ba-
culo magno, pro armis, pro presidio, pro thesauris inex-
plicabilibus, hoc dictum animo inscribentes, nobiscum
quancunque viam ingressi fuerimus, circumferamus,
vt omnia ad gloriam Dei facientes, loquentes, suscipien-
tes, tum hic, tum post huius vite peregrinationem, glo-
riam ab eo consequamur. At enim: Gloria afflicentes
me, gloria afficiam. Non dicis ergo, sed factus ipsis illum
assidue gloria afficiamus: quia illum decet gloria ad
omnem aternitatem. Amen.

CAPVT TRIGESIMVMSECVNDVM.

De modo colendi Deum per vitam Sanctam.

Quamuis vita sancta sit & dici debeat vita
bona, tamen non omnis vita bona, est vita
sancta. Ad vitam enim bonam satis est, si quis
Dei, & Ecclesie, & Superiorum suorum seruet
præcepta, fugiendo illa, quæ sunt sub peccato
vetita; & faciendo ea quæ sine peccato omitti
non possunt. Ad sanctam verò vitam, præter
obseruationem præceptorum, requiruntur plu-
ra: scilicet, vt homo perfectè viuat, irreprehensi-
biliter, & quodammodo, diuine, ad quod ne-
cessarium est, vt homo per Dei gratiam acqui-
suerit omnes virtutes statui suo conuenientes
in altissimo gradu & perfectione quæ in hac
vitâ acquiri solet, à virtus perfectis & valde san-
ctis, quorum è numero sunt illi, qui à S. Ecclesia
sunt honore Canonizationis illustrati, vel, in
numerus Beatorum relati, seu, vt communiter
appellari solent, Beatificati, per concessionem
Sedis Apostolicæ, vt de illis Diuinum Officium
in eorum Anniversariis recitetur, & Sacrificiū
Missæ in eorum memoriam Diuina: Maiestatis
offeratur.

offeratur. Et ita bene S. Chrysostomus iuxta quorundam versionem latinam, etsi non plenè græcæ linguæ correspondente, dixit: Sanctum non solum mundario peccatorum facit, sed quadam eminentia & excellentia magna virtutum, presentia Spiritus, & honorum operum opulencia.

In quibus verbis 4. Conditiones omninò necessarias & sufficientes ad vitam sanctam ponit S. Doctor.

Prima conditio est vitæ puritas, à peccatis libera, quæ sic intelligenda est, vt non tantùm à mortalibus peccatis libera sit, sed etiam à venialibus plenè deliberatione commissis, & indeliberatis non multis, sed rarò contingentibus, & non grauib; nec periculosis, prout sunt à me explicata in Opusculo de gradibus profectus. Hanc conditionem primam & quasi fundamentam sanctæ vitæ pulchrè expressit S. Dionysius Areopagita: Sanctitas est ab omni scelere libera, & omninò perfecta, & omni ex parte immaculata puritas. Ita verit noster Balthasar Cordarius viceruditissimus, & de Sanctorum scriptis vulgatis ac doctè illustratis oprimè meritis. Græcus S. Dionysij textus sic habet. Ἁγιότης ἐστὶν ἡ πάντων ἀγνότης ἀλευθέρεια, καὶ παντελής, πάντερος ἀκαθάρτων ἀκαθάρτης. Quæ verba paraphrasas Græcus S. Dionysij Pachymera reddidit sic, quasi id sanctum sit, quod omni labe seu impuritate priuatum est. Verus autem translatio, commentario S. Thomæ illustrata sic habet: Sanctitas, est ab omni immunditiâ libera & perfecta, & omninò immaculata munditiâ. Quæ verba Abbas Vercellentis in suâ literali Extractione sic reddidit: Sanctitas, est munditiâ libera ab omni immunditiâ, & perfecta, & omninò immaculata. At Ioannes Scotus sic vertit: Sanctitas, est omni iniquatione libera & perfectissima & incontaminatissima puritas. Marcellus vero Ficinus sic reddidit: Sanctitas, est puritas quedam ab omni scelere libera atque perfecta & prorsus incontaminata munditiâ. Omnes hæc versiones, bonæ sunt, idem in se significant.

Porro S. Thomas explicans hanc S. Dionysij sententiam ait, in his verbis tres gradus munditiæ designari, qui ad sanctitatem requiruntur. Primus gradus est, vt aliquis ab aliquâ seruitute immunditiæ liberetur. Secundus gradus est, vt sit immunditiâ perfecta: perfectum enim est, cui nihil deest. Contingit autem quandoq; quod aliquis quidem immunditiâ non subiaceret, deest tamen sibi aliquid ad munditiâ, in quantum passionibus immunditiæ inquietatur, quæ cum tollantur, fit perfecta munditiâ. Tertius gradus munditiæ est, vt sit omninò immaculata. Maculari enim dicitur, quod non ab intrinseco sed ab extrinseco inquinatur. Erit ergo omnium immaculata munditiâ, cum non solum in se ipso aliquis puritatem habet, sed etiam nihil est exterius quod eum ad immunditiâ trahere possit. Et in his tribus munditiæ gradibus ratio Sanctitatis perfectè consistit.

Quæ S. Thomæ verba non ita intelligenda sunt, quasi sufficiat ad perfectam Sanctitatem

solum esse liberum à seruitute peccati & à passionum perturbatione, & ab externâ puritate, quia & in religione tytones; & in seculari statu sunt multi innocentes adolescentuli, qui post acceptum vsum perfectum rationis hæc tria habent nec tamen verè sunt sancti. Immo in infantibus ante vsum rationis, hæc triplex munditiâ magis quam in adultis reperitur, nec tamè illos S. Ecclesia colit eo modo, quo colit Sanctos Canonizatos vel Beatificatos, eo quod in illis non est ea plenitudo virtutum & actionum à virtute manantium, quæ est in viris Sanctis, tali ornatis Sanctitate, qualem hic inquirimus.

Quocirca bene Ioannes Scotus in elucidatione sententiæ S. Dionysij supra allatâ scripsit In viatoribus, Sanctitas, est virtutum perfectio, immunitas ab omni mortali, actio virtuosa vniuersaq; id est, ex omni parte perfecta. Sancta enim vita prout hic de eâ agimus, præter munditiâ supradictas, vt bene dixit S. Chrysostomus, exigit eminentiam & excellentiam magnam virtutum, & bonorum operum opulenciam, & presentiam Spiritus: hoc est, vt Spiritus Sanctus sit per gratiam sanctificantem præsens in eius anima, qui vale esse Sanctus. Posset enim peccator à peccatis plenè conuersus, habere tres illos munditiæ gradus, à S. Thoma supra commemoratos, nec tamen esse in Dei gratiâ, & habere Spiritum Sanctum inhabitantem per gratiam iustificantem, eò quod peccata relicta, nondum contritione vel Dei amore vel Sacramento penitentia expiauit.

Secunda ergo conditio est ad sanctitatem talem de quâ hic agimus omninò & simpliciter necessaria, vt qui Sanctus, hoc est perfectus, esse cupit tali Sanctitate quali erant præditi in Sanctorum & Beatorum Catalogum à Sede Apostolicâ relati, habeat in se & infusus & acquisitas virtutes omnes suo statui contentientes in valde excelso gradu, quem S. Chrysostomus appellat, excellentiam magnam virtutum.

Porro qualis sit ista magna excellentia Primò cognosci potest ex Vitis hominum insigniū vtriusque Sexus, præsertim S. Francisci, S. Dominici, S. Caroli Boromæi, S. Ignatii, S. Xaverij, S. Catherinæ Senensis, S. Teresie, B. Mariæ Magdalenæ de Pazzis. In his enim vitis representata est eximia & excellentissima Sanctitas, ad quam quis peruenire potest in hac vitâ: quas idè propono lectoribus, quia faciliè inueniuntur vbiq; non æquè vitæ aliorum Sanctorum difficile parables, sed non minùs his exemplares.

Secundò cognosci potest hæc virtutum excellentia ad vitæ Sanctitatem omninò necessaria, ex præclarâ doctrinâ à S. Thomâ relata & approbata, desumpta ex antiquis scriptoribus, procul dubio à Deo illuminatis, qui bene docuerunt in perfectis hominibus esse quasdam virtutes purgatorias, transeuntium, & in Diuinam similitudinem tendentium, ita scilicet, quod prudentia,

198.
l. 2. q. 61.
2. 5.
Macrob.
l. 1. c. 8. in
Somni.
Scip. &
ibi Plotinus.

omnia mundana Diuinorum contemplatione despicit: omnemq; animam cogitationem in Diuinâ sola dirigit: temperantia verò relinquat, in quantum natura patitur, quæ corporis usus requirit: fortitudinis autem est, vt anima non terreatur propter excessum à corpore, & accessum ad supernam iustitiam verò est, vt tota anima consentiat ad huiusmodi propostam viam. Quædam verò sunt virtutes iam assequentium Diuinam similitudinem, quæ vocantur virtutes iam purgati animi, ita scilicet, quæ prudentia sola Diuinam inueatur: temperantia terrenas cupiditates nesciat: fortitudo passiones ignoret: iustitia cum Diuinâ mente perpetuo sedere sociatur, eam scilicet imitando: quas quidem virtutes dicimus esse beatorum vel aliquorum in hac vita perfectissimorum. Hæc ex S. Thoma sufficienter pro explicatione secundæ conditionis ad vitam Sanctitatem requisitæ.

Sed quia quandoque contingit, vt viri antea Sanctissimi, in aliquod peccatum mortale delibere labantur, per quod Spiritus Sanctus ex anima, in quâ tanquam in dilectissimâ sponsâ suâ habitabat, expellatur, quo tempore is, qui tali peccato se contaminauit Sanctus non est, nec dici potest (vti Daudi contigit, in turpi illo duplici lapsu iniurioso Bethabeæ & Vriæ eius marito) idè et si tunc virtutes morales acquirat non excludantur ex anima, sed solæ infusæ Theologicæ & morales (relicta tamen in animâ virtute fidei & spei) ideo, inquam.

199. Tertia conditio necessaria est ad Sanctitatem, præsentia Spiritus Sancti, per gratiam peccato mortali aduersantem, inhabitantis: & animam quodam modo supernaturaliter viuificantis Sanctimoniam suâ. Duae enim vitæ sunt, inquit: S. Augustinus, vna corporis, altera animæ: sicut vitæ corporis est anima, sic vitæ animæ Deus est. Quomodo si anima deserat moritur corpus, sic anima moritur si deserat Deus. Deserit autem ob quoduis peccatum mortale, & tunc anima spiritualiter moritur. Anima inquit Ezechiel Propheta cap. 18, quæ peccauerit ipsa morietur. Non viuunt, vt ait S. Bernardus l. i. in Festo SS. Petri & Pauli, qui superbiam insatur, qui luxuriâ sordidatur, qui ceteris inscitur pestibus, quoniam non est hoc viuere, sed vitam confundere & appropinquare vsque ad portas mortis. Quocirca ad Sanctitatem vitæ necessarium est ita habere excellentes omnes virtutes, ne vnquam vllo peccato mortali expellantur, vnâ cum Spiritu Sancto, qui non habitat in corpore subdito peccatis, vt habetur Sap. 1. 4. Et quidem in Sanctis Viris eximij, ita sunt benè radicate virtutes, vt loquendo moraliter, quodam modo ex abundantia gratiæ amitti per peccatum mortale non possint nec deberent. Talis erat S. Paulus Apostolus, qui de se scripsit Rom. 8. 38. 39. Certus sum, quia neque mors, neque vita, neque Angeli, neque Principatus neque virtutes, neque creatura alia poterit nos separare à charitate Dei qui est in Christo Iesu Domino nostro. Tales esse debent Sancti.

Nam vt ait S. Bernardus serm. 85. in Cant. Verbo innoxiam, & induram virtute ex alto, nulla vis, nulla fraus, nulla iam illecebra poterit vel stantem deicere vel subicere dominantem. Talem firmitatem, virtutis, appellatæ solet in bono sensu, obstinationem in bono, Tertullianus, Exhort. ad castit. c. 13. & l. de Spectac. c. 1.

200. Quarta conditio ad Sanctitatem omnino necessaria est, vt virtutes eximia, non sint in hominis otiosa, sed perpetuò productentes fructus bonorum operum excellentes, vt imitentur Apostolum dicentem de se: Gratia Dei in me vacua non fuit. Esset autem vacua, si non produceret perpetuò fructus bonorum operum. Idè in Euangelio assimilatur à Christo Domino gratia aqua salienti in vitam æternam. Ioan. 4. 14. vt exponit S. Ambr. l. 1. de Spir. Sanct. c. 20. com Toletus in Comment. Sicut enim aqua emanans è fonte perpetuò fluit, ita in hominibus Sanctis fontem Spiritus Sancti gratiarum authorum in se habentium; fons iste, per aquam gratiæ Virtutum originem, incessanter fluentem, & in altum, per merita, gloriam caelestem conciliantia salientem; perpetuò producit bonorum operum opulentiam. Quocirca S. Bernardus ait: Viri Sapientis suam vitam, suam mentem, suam conscientiam esse vineam, in quâ est virtus virtutis, botrus boni operis, & lignum fructiferum, non aridum, non sterile, non mortuum, sed viuens. Bona vinea iusti, immò bona vinea iustus, cui virtus vitis, cui actio palme, cui vinum testimonium conscientia nostra. Apud Sapientem vacat nihil: Sermo, cogitatio, conuersatio, & si quid aliud est ex eo, totus Dei agricultura est, Dei edificatio est, & vinea Domini Sabaoth. Quid denique illi de se perire possit, quando & solum eius non desinet? Et serm. 47. in Cant. Lectulus, inquit, respersus floribus, conscientia est bonis reserata operibus: nequaquam sufficit semel vel secundò operari quod bonum est, nisi incessanter addas noua prioribus, quatenus seminans in benedictionibus de benedictionibus & metis.

Apud ignauos (quales non sunt Sancti) ait S. Ambrosius, nulla sunt insignia virtutis: apud Sapientes (& hi sunt Sancti) prima habentur: studia enim virtutis, (quæ sunt operum bonorum exercitia incessantia) quedam instrumenta sunt. Itaque sicut bellator sine armis esse non potest, ita nec sine exercitatione virtus. Exercitatio autem est bonorum operum opulentia, vltimo loco ad sanctitatem requisita iudicio S. Chrysostomi.

Hæc sunt quartò Conditiones Sanctitatis perfectæ, intra quas, hæc signa perfectæ virtutis includuntur Primò omnia operari perfectissimè, hoc est, iuxta lumen & dictamen rectæ lumen & dictamen rectæ rationis, & doctrinâ S. Scripturæ & S. Ecclesiæ, & præscriptum suorum Superiorum, & Regularum propriæ Congregationis, & iuxta internas inspirationes, supradictis quinque illustrationibus & doctrinis conformes, inter quas perfectiones benè

operandi sunt duæ, vt omnia opera fiant cum
 summa diligentia, & Spiritus feruore. *Secun-*
da. In omnibus occasionibus bene operan-

di, eligere id, quod perfectius est. *Tertio.* Inter
 æque perfecta, eligere id, à quo magis amor
 propius abhorret, & quod Christi vitæ, pau-

per, afflictæ, despectæ, conformis est. *Quar-*
ta. Tolerare omnia aduersa, non tantum pati-
 enter, sed etiam libenter, vt in etiam cum
 gaudio & exultatione saltem partis superioris.

Quinto. Insuperabili desiderio teneri quam plu-
 rima bona faciendi, & quam plurima mala
 penultima pro Deo tolerandi. *Sexto.* Exterius vi-

uere irreprehensibiliter. *Septimo* perpetuo pro-
 ficere in virtutibus. *Octauo.* Omnes temporis
 particulas in operibus meritorijs traducere.

Nono. Omnia & facere & pati pure propter
 Deum, non desiderando ob id ullam remunera-
 tionem in hac vitâ & in alterâ. *Decimo.* Tam

in prosperis quam in aduersis perfectam con-
 formitatem habere cum Diuinâ voluntate, per
 ipsum & per suos Vicarios declarata, sine vllâ
 exceptione & tergiversatione in eâ exequen-

da. *Vndecimo.* Certum etiam Sanctitatis signum
 est præter omnia illa quæ supra allata sunt, fer-
 re rectum iudicium de rebus & personis (&

proximorum. *Sensus pius erit, si fides nostra Deum
 sentit summè potentem, summè sapientem, summè bon-*
num: vt per eius potentiam nostram credamus adiu-
uari infirmitatem: Per eius sapientiam nostram cre-
damus corrigi ignorantiam: per eius bonitatem, no-
stram credamus dilui iniquitatem.

CAPVT TRIGESIMVM TERTIVM.

*De modo colendi Deum, per imitationem
 diuinarum SS. Trinitatis personarum.*

Primò imitanda est SS. Trinitas in hoc, ne
 vnquam quantum fieri potest, peccemus.
 Quod cum in hac vita de lege ordinaria fieri
 non possit, & soli Christi D. Humanitati ac B.
 Virgini Mariæ fuerit concessum, saltem vitemus
 peccata omnia illis modis, quos posui in
 Opusculo de Indicijs & gradibus spiritualis
 profectus cap. 1. & 2. & iterum in Opusculo de
 quatuor F. cap. 2.

Secundo, imitandus est Deus non solum in
 non peccando vnquam, sed etiam in quadam
 morali impossibilitate peccandi, tali qualem
 explicauit in Opusculo de Indicijs & gradibus
 profectus c. 1. n. 52. Nam vt ait S. Dionysius A-
 reopagita: *Oportet nos, si ad communionem Dei ad-*
spiramus, diuissimam eius in carne vitam contem-
plari, atque sanctam eius impeccantiam, (alia versio
habet, impeccabilitatem) ad Deiformam & im-
maculatum statum contendere. Hac namq; ratione
prout nobis congruit, similitudinem suam nobis com-
municabit.

Tertio, imitandus est Deus in carentia passio-
 num, quibus etsi carere non possumus; vt ille,
 possumus tamen cum diuina gratia eas mode-
 rari, & acquirere earum dominium, illis mo-
 dis, & in illis rebus situm, quas recensui in O-
 pusculo de Dominio passionum c. 12. & 14. &
 sequent. & in Opusculo de Indicijs & gradibus
 profectus cap. 3. & 4.

Quarto, imitandus est Deus in perfecte ope-
 rando, tum ob perfectissimum finem, tum per-
 fectissimo modo, quem tradidi in Opusculo de
 quatuor F. cap. 3. & 4. & in Opusculo de Indicijs &
 gradibus profectus cap. 8.

Quinto, imitandus est Deus in plenitudine
 infinitæ Sanctitatis & omnium virtutum eius
 naturæ conuenientium infinitâ excellentiâ, pro-
 curando, vt diuinæ eius gratiæ cooperando, per
 continuum in virtutibus progressum, conemus
 quam maximè & quam propinquissimè acce-
 dere ad perfectissimos gradus omnium virtu-
 tum nostro statui & conditioni conuenien-
 tium, iis modis; quos ostendi in Opusculo de
 Indicijs & gradibus profectus cap. 9. 10. 11. Et
 si tã diu Deus vitâ & gratiâ suam dederit, ostē-
 dam in Opusculo quod melior, de natura, gra-
 dibus, & ornamentis singularum virtutum.

Sexto,

63. in
 ac.
 de
 in &
 el. 4.
 ot.

Eccl. hier.